

Vanhustyön keskusliitto

CENTRALFÖRBUNDET FÖR DE GAMLAS VÄL RY

Eduskunta
Sosiaali- ja terveysvaliokunta

StV@eduskunta.fi

Viite Asiantuntijakutsu/ lausuntopyyntö Sosiaali- ja terveysvaliokunnan kokoukseen 1.6.2016 asiana HE 85/2016 vp laeiksi omaishoidon tuesta annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Asia Vanhustyön keskusliitto – Centralförbundet för de gamlas väl ry:n lausunto

Viitaten kutsuun tulla kuultavaksi Vanhustyön keskusliitto – Centralförbundet för de gamlas väl ry esittää kunnioittavasti seuraavaa:

Ikääntyneiden ihmisten omaishoidossa hoidettavana on entistä useammin iäkäs, muistisairas henkilö ja monet hoitavista omaisista ovat itsekin iäkkäitä puolisoita tai ikääntyneitä lapsia. Hallituksen esityksessä todetaan, että omaishoidon tuesta sopimuksen tehneistä henkilöistä yli puolet on 65 vuotta täyttäneitä. Tällöin vapaa-oikeuden laajentamisen ja vapaiden määrän lisäksi tulee kiinnittää erityistä huomiota myös sekä hoidettavalle että hoitajalle suunnattuihin hoitotehtävää tukeviin tukipalveluihin.

Ehdotetussa uudessa 3 a §:ssä käsitellään omaishoitajien hoitotehtävää tukevia palveluja. Omaishoitajalle tarjottava valmennus ja koulutus voivat tukea omaishoitajaa tehtävässään hänen tarpeensa ja toiveidensa mukaan. Yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että valmennusta annettaisiin lähtökohtaisesti ennen omaishoitotehtävän alkamista. Omaishoitotehtävänkin aikana tulisi tarvittaessa järjestää hoitajan toiveiden mukaan valmennusta esimerkiksi hoidettavan toimintakykyisyyden heikentyessä tai olosuhteiden muutoin muuttuessa. Valmennuksen ja koulutuksen ajaksi on lisäksi tarvittaessa järjestettävä hoidettavalle sijaishoitoa.

Vanhustyön keskusliitto pitää pääsääntöisesti kannatettavana omaishoitajalle hänen niin halutessaan tarvittaessa järjestettäviä hyvinvointi- ja terveystarkastuksia sekä hänen hyvinvointiaan ja hoitotehtävänsä tukevia palveluja. Omaishoitosuhdetta tulisi tarkastella kokonaisuutena ja olisi kiinnitettävä huomio hoitajan ja hoidettavan kokonaiselvytykseen arjessa.

Omaishoitajien vapaa-oikeuden laajentamista siten, että kaikki sopimuksen tehneet omaishoitajat tulisivat vapaajärjestelmän piiriin on pidettävä erittäin

tärkeänä muun muassa omaishoitajan jaksamisen kannalta. Vapaapäivien aikaiset sijaisjärjestelyt tulee toteuttaa siten, että hoitajalla olisi tosiasiallinen mahdollisuus käyttää vapaapäiviä. Sekä hoitajan että hoidettavan mielipidettä sijaishoidon järjestämisestä tulee kuulla.

Ehdotetuilla muutoksilla sosiaalihuoltolakiin huomioitaisiin myös niitä omaishoitajia, jotka eivät ole sopimusomaishoidon piirissä. Tämä on erittäin tärkeää. Myös he voivat tarvita tukea, muita palveluja ja vapaiden järjestämistä hoitotehtävää tukemaan.

Esityksen mukaan sosiaali- ja terveysministeriö antaa kuntainfon ehdotettujen muutosten soveltamiseksi lakiehdotusten voimaantulon jälkeen. Tämä on erittäin kannatettavaa. Kuntainfon lisäksi viestintää tulee suunnata myös omaishoitoa toteuttaville tahoille.

Alan järjestöt tekevät merkittävää työtä omaishoitajien tukijoina ja verkostoijina. Järjestöjen toimintaedellytyksiä tulee vahvistaa osana kotihoidon lisäämisen valtakunnallista strategiaa.

Vanhustyön keskusliitossa toteutetun tutkimuksen tuottamassa Omaishoito yhteistyönä – tukimallissa on osoitettu myös tukitoiminnan huomattavia kustannusvaikutuksia.

Helsingissä, toukokuun 27 päivänä 2016

Vanhustyön keskusliitto - Centralförbundet för de gamlas väl ry